

1922-02-03

Dons Borch, Thorbjørn T:Madsen

Fred i Frihed

Skoleavis til 9. og 10. klasserne
i Folke-, Fri- og Efterskolerne
i anledning af 60 året for den 29. august 1943

Thorbjørn Dons Borch var soldat på Holbæk
kaserne:

Vi tog Dannebrog's flaget med fra skibet Rørdal

"Natten mellem den 28. og 29. august lå vi på ti-
mands-stuerne fuldt påklædte i feltuniform, dog med
vore støvler samt patronbælte under sengen. Dagen
før havde vi fået udleveret hver fire håndgranater og
skarp ammunition. Kl. 04.30 morgen blev vi
alarmeret. Jeg var motorvognsfører ved 3. kanon.
Med vor delingsfører plus otte mand til betjening af
kaliber 75 mm kanonen kørte vi sammen med
batteriets tre øvrige kanoner ud fra Holbæk Kaserne.
Derefter kørte vi vore fire lastbiler og batterichefens
"åbne" personvogn i "flyverskjul" under en gruppe
træer nær Holbæk Tømmergård, for at sande de
gamle ord om, at soldatens lod er at vente," fortæller
349/43, 5. Artilleriafd. 2. Batteri, Thorbjørn Dons
Borch, 81 år.

Klokken var vel omkring 8 og det var nervepirrende ventetid med mange tyske
overflyvninger, som må have kunnet melde om en by væbnet til tænderne. Den ca.
1200 mand store Holbæk garnison lå kampklar i stillingerne med ordre til at skyde på de
første tyske styrker, der nærmede sig. Det skulle ikke blive en ny 9. april. Netop kl. ca. 8
var regimentschefen på inspektion og han meddelte kaptajn O. C. Brøndum fra 4.
artilleriafd., at garnisonen i Næstved havde overgivet sig. OCB svarede: "Ja, hr. oberst -
men vi kæmper, ikke sandt?". "Jo, det gør vi", svarede oberst Raabye.

"Kl. 8.20 kom en ordonnans fra kasernen og meldte, at Holbæk ville blive overgivet
uden kamp, og at alle våben skulle trækkes tilbage til kasernen omgående. Vi fem
mand fra 5. afdeling, var vidne til det røre det vakte. Én af dem, som jeg senere
erfaredede var kaptajn Brøndum råbte: "Er der nogen, der vil prøve med mig at slå sig
igennem til Sverige? Vi råbte alle tilbage. "Herr kaptajn, vi melder os". Vore fem biler
linede op og 322 fik æren at få Brøndum og 3-4 af hans stab i batterichefens bil. Hurtigt
var alle på plads i bilerne og 54 mand startede rejsen til Sverige.

Undervejs mod Knapstrupgård, mødte vi en tysk kolonne på 4-5 lastbiler, men vi følte
ingen trang til at standse, og de var nok også på vej til Holbæk. Det var nok uddramatisk
men adrenalin satte nervesystemet på prøve.

Fra Gilleleje til Sverige

På Knapstupgård mødte kolonnen den tidligere chef for 2. Feltartilleriregiment oberst C. Lunn. Inden de forlod obersten, sagde han: "Det er de mænd, som forstår at handle. Det er dem, der bygger rigerne og skaber landene. Vorherre være med Jer. Vi nåede bagefter uden problemer til Grærup skov, hvor bilerne blev gemt. Her mødte de kornetterne J. Fabricius og T. T. Møller, der begge var hjemme på lørdag/søndagsorlov og som sluttede sig til den danske styrke. Kaptajn Brøndum vendte sent på eftermiddagen tilbage og fortalte, at cementbåden "Rørdal" på 300 tons lå i havnen inden den skulle til Aalborg. "En tysk patruljebåd som havde hjemsted i Gilleleje havde netop forladt havnen uden lys. Ved 21-tiden gik vi ombord på Rørdal og bad Rørdals kaptajn om at sejle os til Sverige. Det nægtede han, men et enkelt ladegreb på maskinpistolen klarede den sag. Vi gik ombord og anbragte os på fordækket og i læ af lønningen. Kl. 22.30 tog vi stille af sted. Vejrguderne skånedes os ikke. Det var bælgmørkt, regn og storm, og næsten alle var søsyge. Jeg kan hilse og sige, at det er lige så slemt, selvom vi intet havde spist i halvandet døgn. Kl. 4 morgen nåede vi Höganäs havn. "Hvem er ni? blev der spurgt. Dansk militær, svarede vi. "Vil ni interneres? Garnisonen i Höganäs var blevet alarmeret og vi blev modtaget af et halvt kompagni hjemmевærnssoldater vistnok med påsatte bajonetter. Premierløjtnant Ib Bering Jensen sikrede sig Dannebrogssflaget fra skibets agterstavn. Brøndum fik det senere overrakt og det befinder sig nu på Brigademuseet i Frøslevlejren. Derefter blev danskerne kørt til en baraklejr og søde svenske lotter kom med "madkanoner" med risvælling, sukker, kanel og saft. Borch hævder, at det er det bedste måltid han kan mindes i sit liv her snart 60 år efter, men da havde han heller ikke spist i to døgn.

I en eftertanke her 60 år efter siger Thorbjørn Borch til de danske skoleelever i 9+10 klasse. "Ja, selvfølgelig ville vi have kæmpet. Vi stod jo midt i uddannelsen som soldater, og i alle vore øvelser og nærkampe var modstanderen og fjendebilledet jo en tysker. Den spontane beslutning ændrede hele vort liv. I lyset af, at mine kammerater i 2. batteri efter små to måneders internering i Jægerspris blev løsladt, og mange gik ind i modstandsbevægelsen, må man vel være realistisk og indse, at vi stod overfor en potentiel overmagt. Vi var vel blot blevet til symbolske blodpletter på Danmarkskortet, som de soldater der faldt i Sønderjylland mod overmagten den 9. april 1940".

Borch og de øvrige soldater indgik i Den Danske Brigade Danforce i Sverige